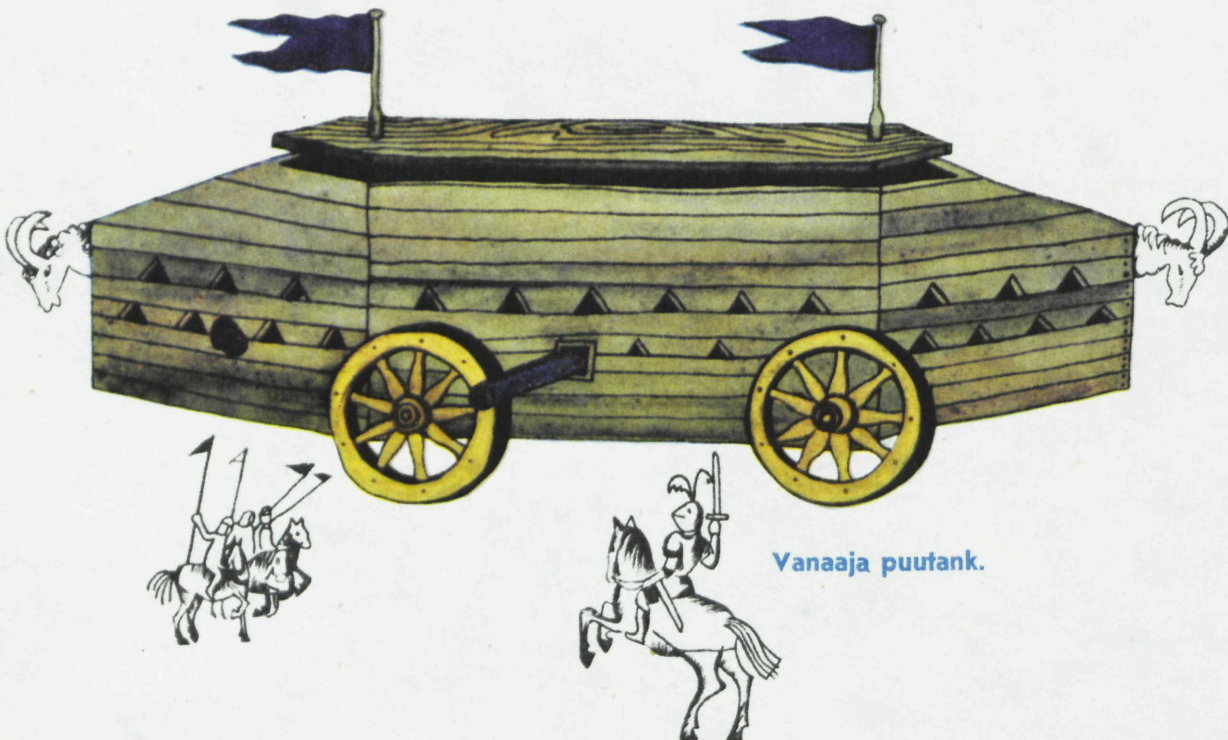

NR. 2

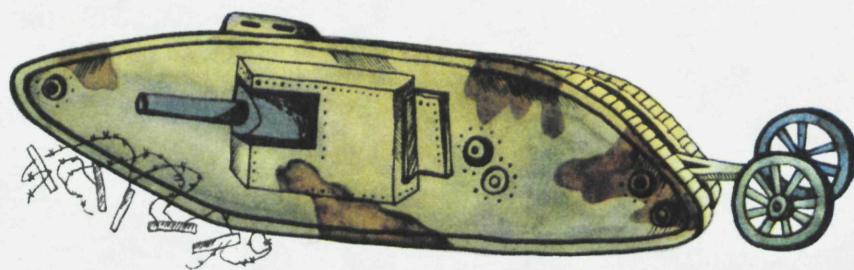
TĀHEKE

1971

Vanaaja puutank.

Esimene lahingukõlblik tank, mis valmis Inglismaal.

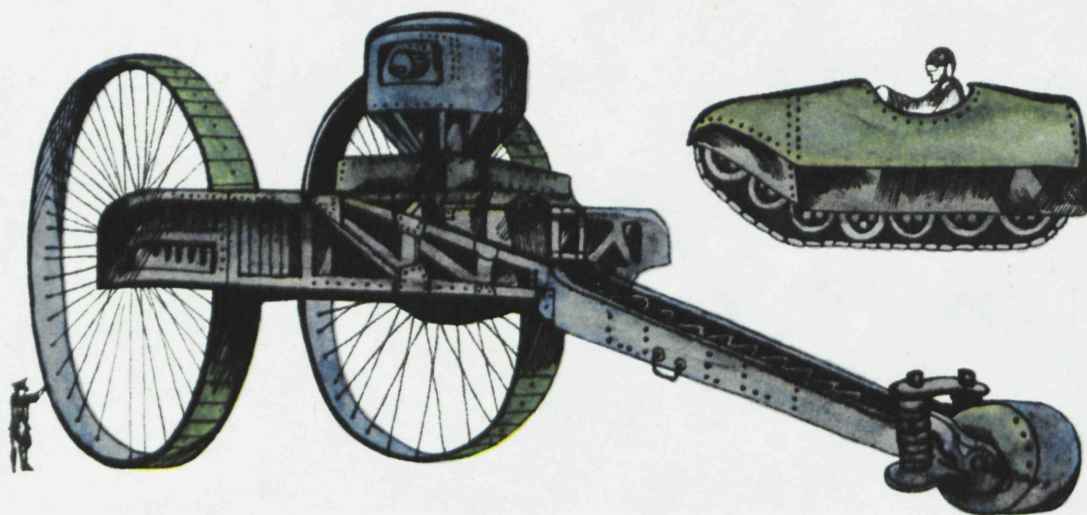
23. VEEBRUAR — MEIE ARMEE SÜNNIPÄEV

Need on tankid. Roomikute lõgiseses sõidavad suured ja rasked soomusmasinad niisama kiiresti kui auto. Tanke ei peata mäed ega orud, ei sügav pori ega lumehanged. On tanke, mis ujuvad vees nagu laevad. On tanke, mis sõidavad vee all — lähevad mööda põhja jõest või järvest läbi.

Lahingus kaitseb tankimehi kuulide ja mürskude eest paks tugev soomus. Soomus on kumer. Seetõttu pörkub tanki tabanud kuul kõrvale. Vaenlast tulistab tank suurtükist ja kuulipildujaist.

Suures Isamaasõjas peeti suuri ja võidukaid tankilahinguid. Stalingradi ja Kurski linna lähistel hävitasid meie tankistid tuhandeid vaenlase soomusmasinaid. Esimestena tungisid punatähelised tankid fašistliku Saksamaa pealinna Berliini ja aitasid seda vallutada. Paljud tankiväelased said Nõukogude Liidu kangelasteks, väga-väga paljusid autasustati ordenite ja medalitega.

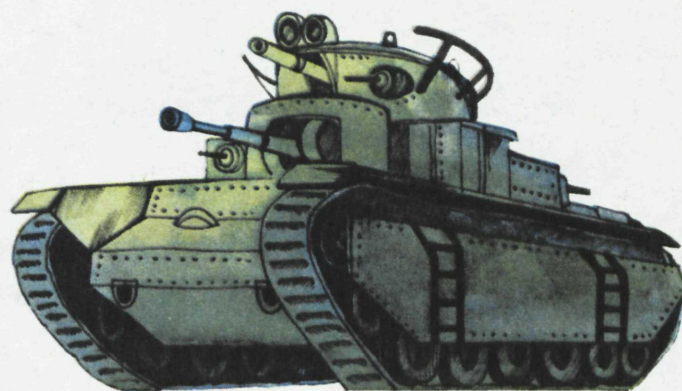
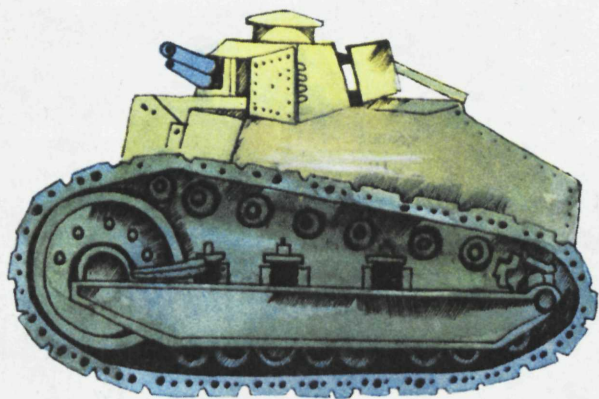
Praegu on Nõukogude armeel kodumaa kaitsmiseks rohkem ja võimsamaid soomusmasinaid kui kunagi varem.

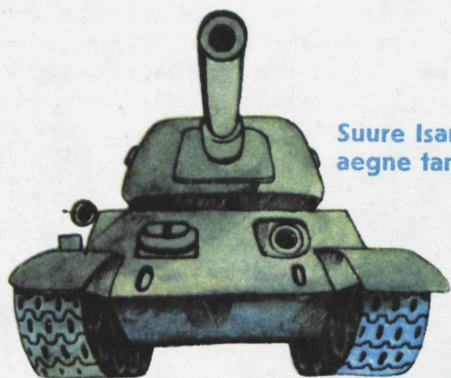
Esimesi vene soomusmasinaid. Neist mõlemast sai valmis ainult üks. Tsaari-Venemaal ei olnud tehast, kus oleks hakatud tanke hulgaliselt ehitama.

VÕIMSAD

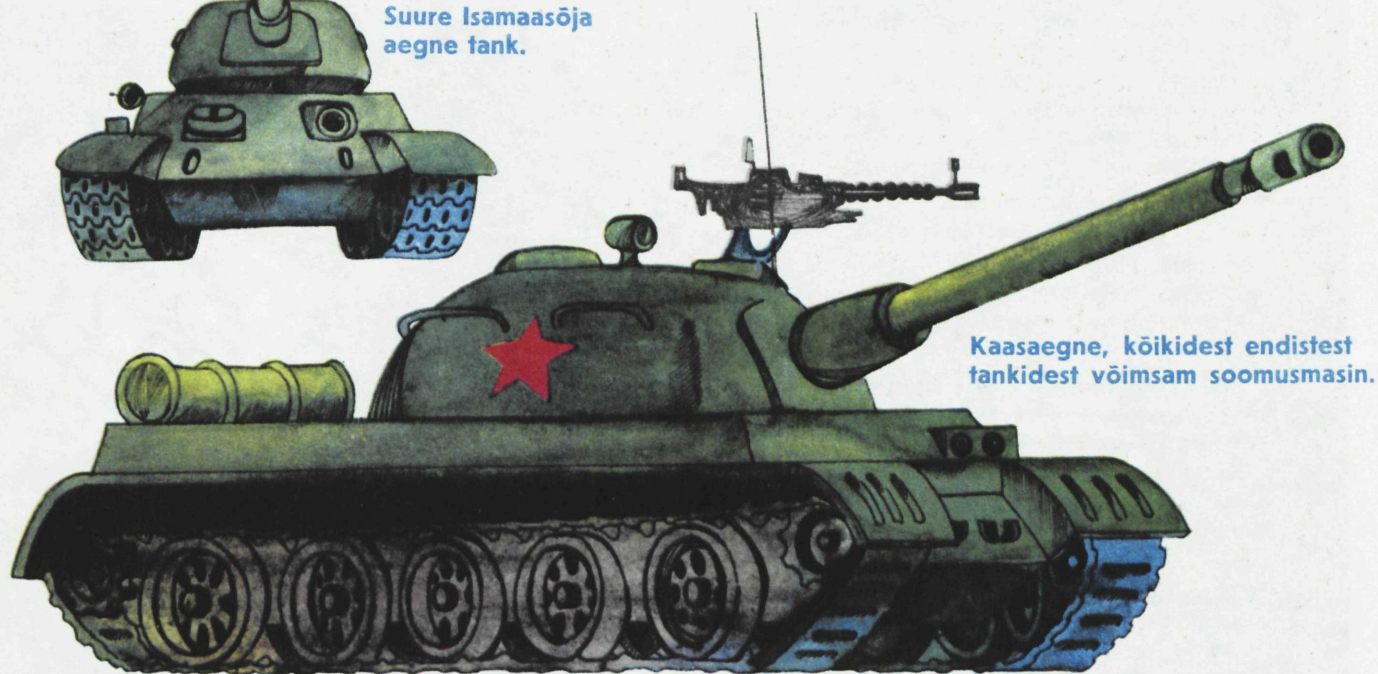
Esimene Nõukogudemaal ehitatud tank, millele anti nimeks «Vabaduse eest võitleja seltsimees Lenin».

Nõukogude rasketank, mille relvastuseks oli kolm suurtükki ja kuus kuulipildujat.

Suure Isamaasõja aegne tank.

Kaasaegne, kõikidest endistest tankidest võimsam soomusmasin.

HOLGER PUKK

PUUST PÜSS

Mati onu on sõdur. Juba mitmendat kuud. Kodus pole ta selle aja sees kordagi käinud. Ainult kirju saadab vahetevahel. Ühel päeval aga astus ta äkitselt uksest sisse. Lõi käe kõrva äärde ja teatas:

«Tervist! Kannan ette: jefreitor Ants Mihkli poeg saabus kolmepäevasele puhkusele!»

Emal läks nägu nalja täis — ikkagi oma ainuke vend. Isa muheles — ikkagi nääl ja tubli poiss. Mati pistis keksima — nüüd saab sõdurijutte kuulata.

Kui kibekiired jutud räägitud, nurus Mati:

«Onu Ants, tee mulle üks täitsa ehtne puust püss!»

«Mis sa sellega peale hakkad!»

«Lasen! Pauh-pauh-pauh!»

«Keda sa lased!»

«Reinu ja Aaret ja Ülo ja...»

«Miks sa neid lased!»

«Niisama! Naljapärast!»

«Aga lastakse ju ainult vaenlasi!»

Mati jäi mõttesse. Rein ja Aare ja Ülo küll vaenlased ei ole. See on täitsa kindel.

«Sina ju lased ka!» ütles Mati natuke pahaselt.

SOOMUSMASINAD

«Mina lasen märki. Oma seltsimeeste poole ei tohi meil keegi püssi otsa keerata. Isegi pauh-pauh ei tohi naljapärast teha!»

Mati vajus uuesti mõttesse.

«Aga mul on üks vaenlane ka! Raivo! Kas tema poole võib pauh-pauh lasta!»

«Kuidas see Raivo su vaenlane on!»

«Ta ajab alati meie mängud sassi.

Me oleme temaga iga päev tüüsis!»

«Siis ta on lihtsalt rumal poiss, aga mitte vaenlane. Kui kõik, kes omavahel tülli lähevad, kohe tulistama hakkaksid, mis siis välja tuleks!»

Mati oli üsna norgus ja ütles solvunult:

«Sa ei taha mulle lihtsalt püssi teha!»

«Tahan küll. Aga enne peab selgeks saama, mis sa selle püssiga peale hakkad.»

Mati arutas niipidi ja naapidi ning pidi lõpuks ütlemas: «Ega mul ole siis temaga midagi peale hakata.» Kolm päeva läksid nagu lennates. Onu Antsul oligi aeg ära sõita. Ta võttis kirjutuslaua tagant väikese puust püssi ja ulatas Matile. See oli nii täpselt välja voolitud ja ära värvitud, et näis nagu päris.

Mati silmad löid särava.

Onu Ants ütles:

«Sul pidi oktoobrilaste paraad tulema. Seal läheb tarvis. Viska marsimise ajaks õlale!»

«Just nii, seltsimees jefreitor!» rökas Mati. «Eks ma arvanud kohe, et mul läheb püssi hädasti tarvis!»

PÕHJANAEL

JÜRI RANT

«Kas nüüd näete!» küsis suur poiss Tiit.
«Jaa,» ütles Enno. «Jaa,» ütles Ain. «Jaa,» ütlesid ka Silvi, Maret ja Eike.

«Kas on täpselt hõbekuuse ladva kohal!»

«Jaa.»

«Kas on heledam, kui teised tähed!»

«Jaa.»

«Vaadake siis hästi hoolega! See ongi Põhjanael.»

Tükk aega vaatasid Kajavere kooli teise klassi lapsed hästi hoolega heledat tähte, mille kohta nad juba teadsid, et see meremeestele suunda näitab, eksinuid metsast välja juhatab ja kord isegi sandarmite eest peitu läinud Leninil aitas õiget teed leida.

«Mulle paistab, ta pilgutab meile silma,» ütles Ain, kuid muidugi Põhjanael seda ei teinud. Ta ainult sätendas mustal taevatelgil, sätendas võidu teiste tähtedega, ja kokku oli neid tähti nii palju, et Enno kohkunult küsis:

«Aga kui hõbekuuske ei oleks, kuidas me siis Põhjanaela üles leiaksime! Kust me teame, mis sugune just Põhjanael on!»

«Siis võtate Väikese Vankri abiks,» ütles Tiit, ja näitas nelja tähte, mis olid taevast nagu vankri rattad, ja veel kolme tähte, mida võis vankri aisaks pidada.

«Väikese Vankri tunnete kergesti ära. Aga Põhjanael on Väikese Vankri aisa otsas.»

Nüüd vaatasid kõik Väikest Vankrit. Ja siis vaatasid kõik Suurt Vankrit, mis oli sealsamas lähedal. Ja siis vaatasid kõik heledat paela, mis nagu valge jõgi voolas üle taevakummi.

«Mõnel maal nimetatakse seda Piimaringiks, meie maal Linnuteeks,» ütles Tiit.

«Meie vanarahvas arvas, et Linnutee näitab rändlindudele, kuidas lõunamaale lennata.»

Teispool parki asuvas koolimajas löid otsaaknad valgeks. Avatud uksest kostis kellahelinat.

Kellahelin ja valgus otsaakendes tähendas, et internaadilastel tuleb õppimistundi koguneda. Silvil sai esimesena kõik õpitud. Silvi võttis rannitsast tähekesse päeviku. Sinna oli juba kirjutatud, kuidas täheke sügisele tere ütles. Sinna oli kirjutatud salakirja õppimisest ja pähklike korjamisest.

Nüüd kirjutas Silvi ka taevatähtedest.

«Täna käis meie täheke taevatähti vaatamas,» kirjutas Silvi. «Tähti oli väga palju. Aga niisuguseid, mis meremeestele ja teekäijatele õiget suunda näitavad, on nende seas ainult üks.» Siis ta joonistas Väikese Vankri rattad ja Väikese Vankri aisa. Ja hästi suure ning särava Põhjanaela aisa otsa.

Illustreerinud H. SAMPU

KUIDAS SUUR VANKER TEKKIS

EESTI RAHVAMUISTEND

Rahvasuu räägib nõnda: Ennemuiste läks üks talumees, Peedo nimi, oma vankriga, härg ees, läbi metsa. Korruga tuli hunt metsast ja kargas härja turja, et teda vankri ees aisade vahel ära murda. See oli koguni Vanaisa seaduse vastu. Rahvasuu järgi võib hunt küll loomi, ka tööloomi, murda ja süüa, aga ei iganes mitte siis, kui loom vankri ees ehk aisade vahel, omas töös ja teos on. Vanaisa on igale asjale oma piiri pannud ja seaduse teinud. Et hundid edaspidi iganes mitte niisugust kurja tööd enam ei teeks, tõstis Vanaisa hoiatamiseks Peedo kõige oma vankri ja härjaga, ühtlasi ka murdja hundi taevaletusele. Hundi rakendas tema nuhtluseks härja kõrvale vankri ette, ka koormat vedama. Et see nii on sündinud, näeme nüüd veel igal ööl vankri tähtedest taevas. Neli tähte vankris, mis nelinurka seatud, on neli vankriratast. Kolmest tähest vankri ees on esimene vehmer ehk ais, teine järgmine on härg, kolmas kõige ees on peremees Peedo. Aga keskmise ehk härja kõrval on veel üks pisike täheke, see on hunt ehk võru keeli susi. Hunt ehk susi ei taha koormat vedada ja kisub metsa poole. Sellest on siis tulnud, et keskmise täht ehk härg otsekohesest joonest kõrvale on kistud, metsa poole kannab. Selle rahvajutu järgi nimetavad võrukesed Suurt Vankrit Peedo vankriks.

Aibolek

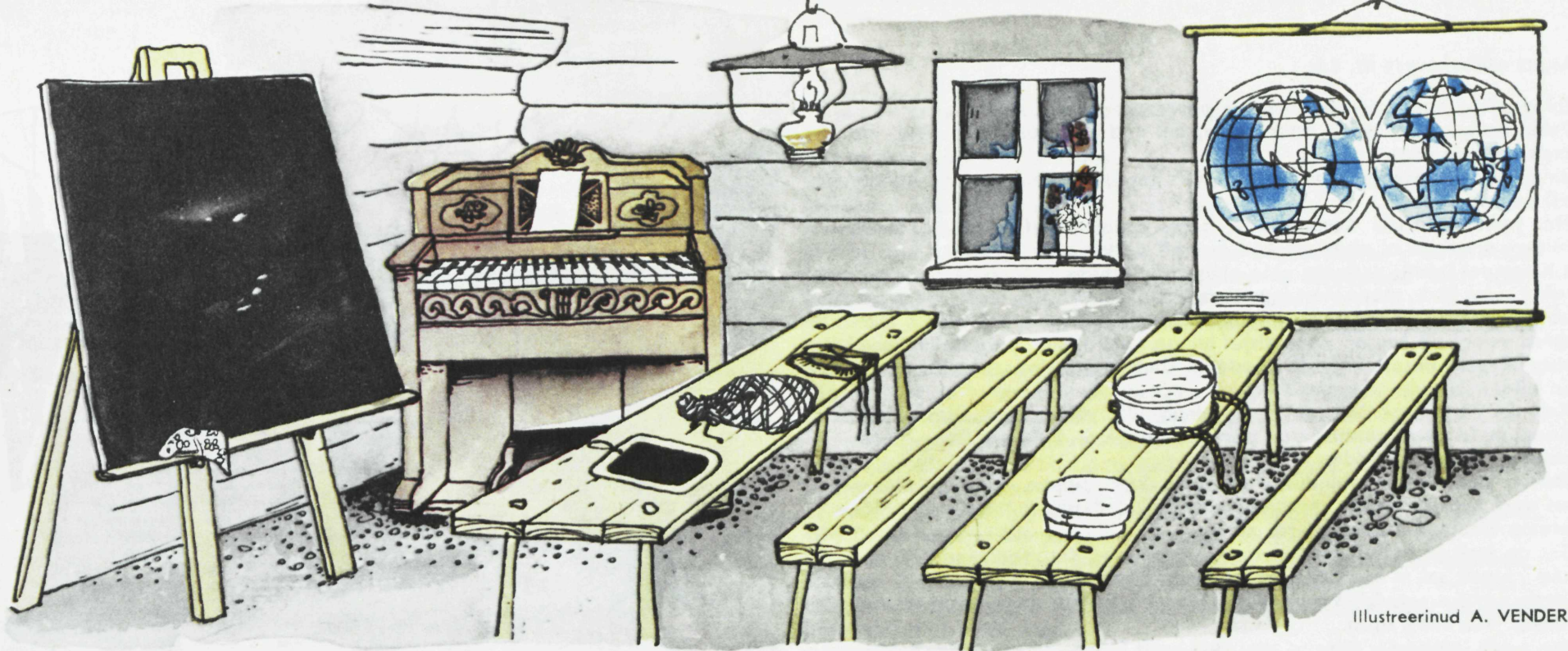
Ta on esimese klassi tüdruk. Vaata, kui mitmeks peenike-seks patsiks on ta juuksed põimitud, kui toredasti on kirjatud tema pluusi rinnaesine ning kui palju on tal pärleid ja hõbelitreid kaelas! Niisugune on turkmeenlannade komme.

Aibolek elab Kesk-Aasias, Karakumis. Neid sõnu oled ehk kuulnud või lugenud! Kesk-Aasia on Nõukogudemaa kõige lõunapoolsem ala. Seal on ka ääretu kõrb — Karakum. Kõikjal ainult liivalagendikud, liivamäed, liivaorud. Siiski kohati tõuseb läbi liiva rohututte. Neid nosivad lambakarjad. Kasvab veel kõveraid lehituid saksauule — kõrbepuid. Suvel paisatab päike liiva nii kuumaks, et käega ei või katsuda. Saju ajal jääb maapind kuivaks. Vihmapiidad auravad juba õhus ära. Kuid turkmeenid on oma asulatesse kaevanud kraavid, kus sulisev vesi niisutab põlde. Keset Karakumi kõrbet on Bahardoki asula. Seal on Aiboleki kodu.

Praegu on seal talv ja Karakumis valitseb käre pakane. Kuid lund sajab harva ja vähevõitu.

Hooli
muuse-
umis

HARRI JÖGISALU

Illustreerinud A. VENDER

Üheks koonduseks viis tähejuht Rein oktoobrilapsed kooli muuseumi ja seletas, kuidas vanasti koolis käidi.

Muuseumi ühte tuppa on välja pandud kõik ennemuistsed kooliasjad: pikk pink, mille taha mahub neli last kõrvuti istuma; puu peal varnas koolitüdruku jakk ja nii pikk seelik, et ulatub kandu; pisike pastlapaar, kooli- ja leivakotid, piimalähker, poolikust vikatist tehtud uisud. Seina peal ripub maakaart ja nurgas on harmoonium.

Internaati vanasti ei olnud. Magati klassitoa põrandal ölekoti peal. Leib oli igal lapsel oma märsi ja silk oma karbi sees. Aga koolimaja oli samasugune madal ja hämar nagu tolleaegsed talutaredki.

Maal algas kool alles siis, kui kõik sügisesed põllutööd olid tehtud. Karjased tulid kooli koguni pärast loomade lautajäämist, nii oktoobri lõpus.

Seda kõike teadis Rein hästi, sest oli juba ajalugu õppinud. Ta lisis veel, et külakoolis käidi ainult kolm talve, siis oligi kool läbi.

«Kolm talve?» imestasid lapsed.

«Jah, kevadel oleksite teiegi kooli lõpetanud!»

«Kolme klassiga ei võeta kusagile tööle!» protesteerisid poisid.

«Mõisnik oma sulasele rohkem haridust ei lubanud,» vastas Rein. Edasi oli juttu sellest, kuidas vanas koolis õpiti. Igal lapsel oli väike puuraamiga tahvel. Sellele kirjutati ja lahendati koduseid arvutusülesandeid. Kirjutati krihvliga. Rein võttis pulgakese, krihvli, ja tõmbas tahvlile.

«Kriips!» tegi tahvel. Siis Rein kirjutas «III klass» ja kõik kuulsid: krihva-krihva-krihva.

«Proovige teie ka!» Lapsed käisid kordamööda kirjutamas.

«Vihikud tulid hiljem. Neisse kirjutati ainult ilukirja.»

Rein laskis vihikud ringi käia.

«Kiri on küll ilus,» leidsid kõik.

«Lapsed õppisid väga hoolsasti ja ilus käekiri on alati suures aus olnud!» Endisaegsete õpikute hulgast näitas Rein kõige vanemaid.

«See maateaduse ehk geograafia raamat on rohkem kui sada aastat vana.»

«Sada aastat?!» pidid lapsed jälle imestama.

«Aastaarv näitab.» Rein luges raamatust mõne lause. See oli nii naljakas, et ei osanud järelegi ütelda. Praeguste õpikute keel on hoopis teistsugune.

«Kuidas need raamatud nii kaua on seisnud?» tahtis Mart teada.

«Päris õige küsimus. Mõne lapse käes ei taha õpik üht aastatki vastu pidada...» Rein rohkem ei ütelnud, niigi oli arusaadav, kelle kohta see käis. Hetke pärast ta jätkas:

«Raamatuid on meie vanavanemad väga kalliks pidanud. Raamat oli ainukeseks tarkuseallikaks ja keegi ei käinud temaga hooletult ringi. Küllap sellepärast ongi õpikud meie päevini alles hoitud.»

Lapsed vaatasid veel kaua raamatuid, millest olid õppinud nende vanavanemad ja -isad.

Muhvi väike punane furgoon seisis postkontori ees.

«Palun astuge aga sisse,» ütles Muhv, kui nad auto juurde jõudsid. «Ja tundke ennast nagu kodus.»

Sammalhabe ja Kingpool ei lasknud kaks korda paluda ning kõik kolmekesi ronisid autosse.

«No teate!» hüüdis Sammalhabe autos vaimustatult ringi vaadates.

«Midagi niisugust ei oleks ma küll osanud oodata!»

Ja Kingpool lausus vaikselt: «Ma olen vapustatud.»

Muhvi autos jättis tõepoolest iga viimane kui pisiasi väga meeldiva mulje.

See polnudki nagu auto, vaid pigem väike mugav tuba. Korralikult üles tehtud voodi oli kaetud kena kirju tekiga. Akna alla paigutatud laual seisis lillevaas ilusate kollaste lilledega. Ümberringi rippusid mitmesugused pildid lindude ja loomade elust.

«Kahjuks on mul peale oma aseme ainult üks välivoodi,» ütles Muhv.

«Keegi meist peab paratamatult põrandal magama, kuid ma arvan, et me teeme seda kordamööda.»

«Selleks pole mingit vajadust,» naeratas Sammalhabe. «Ma pole oma elus veel kunagi voodit kasutanud. Magan alati vabas looduses, kõige parema meelega kusagil metsa all.»

«Siis on meil ju kõik mured murtud,» rõõmustas Kingpool.

Kuid vaevalt sai ta seda öelnud, kui teda tabas tugev kõhahoog.

Vaene mehike vaevles kange kõha käes kohe tükk aega, enne kui sai viimaks jälle sõna suust.

«See tuleb jäätisest,» ütles ta siis. «Iga kord kui ma jäätist süüa, hakkab kõhaga üks igavene jant peale.»

«Selle vastu peab ju ometi midagi ette võtma,» leidis Sammalhabe.

«Kõige parem oleks keeta põdrasamblateed.»

«Elektripliit on meil täiesti olemas,» ütles Muhv. «Köögi pool asub siin eesriide taga, teed saab keeta küll.»

Ta tõmbas eesriide kõrvale ja nüüd võisid kõik näha autosse sissemonteeritud elektripliiti. Samas oli riul lauanõude, pottide, pannide ja veel mitmesuguste köögiriistadega. Siin seisis ka külmutuskapp, millest Muhv oli enne rääkinud.

«Elektripliidil on kahjuks üks väike viga,» jätkas Muhv. «Ta töötab ainult siis, kui auto sõidab. Mõnes mõttes on see üsna tülikas. Tahad sa, näiteks, supi sisse soola panna või putru liigutada, siis tuleb sul iga kord auto kinni pidada. Pliit aga jahtub vahepeal ära ja nii võtab söögitegemine väga palju aega.»

Kuid Sammalhabe ütles:

«Nüüd me ju oleme ja elame kolmekesi koos. Sina võid rahulikult rooli keerata, küll meie Kingpoolega toimetame pliidi juures.»

«Eks muidugi,» kinnitas Kingpool ja tahtis veel midagi lisada, kuid talle tuli uuesti kõva kõha peale.

Seekord vappus Kingpool kõha käes nii tugevasti, et ta põuest midagi

NAKSITRALLID

ENO RAUD

Illustreerinud H. LARETEI

välja kukkus ja põrandale veeres. See oli väike puust hiireke, neli ratast all.

«Kena mänguasi,» ütles Muhv.

«Siiani oli see mu ainus kaaslane,» naeratas Kingpool. «Vedasin seda mõnikord nõoriga järel, et oleks seltsim rännata.»

Kingpool pistis mänguhiire tagasi põue.

«Nüüd aga kähku teed keetma,» kiirustas Sammalhabe. «Põdrasamblastest paremat kõharohtu pole üldse olemas. Ja ongi paras juhused järele katsuda, kuidas me selle pliidiga toime tuleme.»

«Kust sa mõtled põdrasammalt muretseda!» küsis Muhv. «Seda ju iga metsa all ei leidu.»

Sammalhabe naeratas kavalalt.

«Sa vaata õige hoolsamini mu habet,» ütles ta. «Kas mu habeme otsas ei kasva juhuslikult üks kena põdrasamblatutt!»

«Kasvabki!» hüüatas Muhv rõõmsalt.

Ja Kingpoolel lõppes kõhahoog, just nagu oleks juba üksnes põdrasamblasta nägemine ta tervisele hästi mõjunud.

«Kas sul pole kahju oma habemetutist loobuda!» küsis Kingpool. «Katkutud habe ei ole ju enam kaugeltki nii kena.»

«Ega ma ei peagi just tingimata seda põdrasamblatutti ära katkuma,» selgitas Sammalhabe. «Algul ajame teevee keema ja siis ma torkan habeme lihtsalt otsapidi tulisesse vette. Küll kõhavastane väga pikapeale põdrasamblast välja keeb.»

Nõnda nad panidki teevee üles. Muhv asus rooli taha ja hakkas mööda linna ringi sõitma, et vesi keema läheks. Sammalhabe ja Kingpool aga istusid elektripliidi juures ning jälgisid kannatamatult teekannu.

Ei läinudki palju aega mööda, kui vesi juba kergelt aurama hakkas.

«Varsti võib habeme sisse pista,» ütles Sammalhabe Kingpoolele.

«Varsti oled sa oma koledast kõhast lahti.»

«Jään sulle vist elulõpuni tänu võlgu,» ütles Kingpool ja hakkas uuesti kõhima.

Korraga aga kriiksatasid pidurid ja auto peatus.

«Mis lahti!» küsis Sammalhabe rahutult.

«Liiklusummik,» ütles Muhv. «Ja muuseas väga omapärane liiklusummik — kogu tänav on piima- ja kalaaautosid täis.»

Sammalhabe vaatas autoaknast välja ja nüüd nägi ka tema seda imelikku pilti. Tõepoolest, aina piima- ja kalaa autod, masin masinas kinni.

«Keera ruttu ringi!» hüüdis Sammalhabe. «Teevesi on just parajasti keema hakkamas, kaua me seista ei tohi!»

Kuid oli juba hilja. Otse nende selja taga peatus suur kalaauto. Ja selle kõrval piimaauto. Ja siis jälle kalaauto. Täielik ummik. Ei mingit võimalust tagasi pääseda.

«Mida see küll ometi peaks tähendama!» imestas Kingpool, kelle kõha oli vahepeal pisut järele andnud. «Aina piim ja kala, aina kala ja piim.» Ei Muhv ega Sammalhabe osanud talle vastata.

[Järgneb.]

MAGDA UNIVER

HÄRMATAAT

KILLA-KÖLLA, KILLA-KÖLLA
KEEGI SÕIDAB HÄRMATÖLLAS.
LIUGLEB ÜLE VÄLJADE,
JÕGEDE JA JÄRVEDE...

AED LÕI ÄKKI SÄRAMA –
HÄRMATAAT ON VÄRAVAS!

ERIKA ESOP

UUED SUUSAD

EEST ÄRA!
TAHAN TÄNA VÕITA,
UUS SUUSAPAAR LAS VUHISEB!

EEST ÄRA!
KÜLL ON TORE SÕITA,
KUI ÜMBER LUMI TUHISEB.

MU UUED SUUSAD VUHISEVAD,
JA LUMELIBLED TUHISEVAD,
MUST MÖÖDA VILKSATAVAD PUUD
JA POISTE LAHTIJÄÄNUD SUUD.
MA JUBA HÕISKAN:

„VÕIDAN!
VÕIDAN!”

...KUI PRAUHTI!

LUMEHANGE SÕIDAN.

VÄIKE JÕEHOBU

EMMA MOŠKOVSKAJA

üksik-üksildane, täiesti üksik, läks edasi. Ja edasi ta nägi küülikuid. Neid ehk ei olnudki nii väga hirmus palju: kõigest sada tükki. Aga kui lõbus neil oli! Küll neil oli lõbus! Aga sada väikest jõe-

Kõndis üks väike Jõehobu. Üksik-üksildane. Täiesti üksik. Ja kui ta kohtas palju-palju sipelgaid ja nägi, kui rõõmsalt need askeldasid, ta mõtles: «Nojah, muidugi, neid on ju nii palju. Aga väikesed jõehobud... kui väikesi jõehobusid oleks niisama palju kui sipelgaid! Ja kui nad oleksid kõik koos, ühes hunnikus, kas te kujutate ette, mis siis oleks, missugune müdin ja madin! Ja kõmin ja trampimine! Ja kära ja lärm! See oleks kohutav!» Ja mõeldes sellest ja kujutledes seda, astus väike Jõehobu ohates edasi. Üks väike Jõehobu. Üksik-üksildane. Täiesti üksik. Ja edasi olid mesilased. Neid oli samuti väga palju. Neid oli ainult natuke vähem kui sipelgaid. Nad sumisesid rõõmsalt ja nad olid kõik koos ja nad ei kartnud mitte kedagi!

«Ei,» mõtles väike Jõehobu. «Kui väikesi jõehobusid oleks niisama palju nagu mesilasi... Ei! See on samuti võimatu. Oleks see vast müdin ja madin! Ja kõmin ja trampimine! Ja lärm! Ja ema ei lubaks seda iialgi.»

Ja üksik väike Jõehobu,

hobu! Kas te kujutate endale ette sada väikest jõehobu! Missugune müdin ja madin! Ja kõmin ja trampimine! Ja mida ütleksid naabrid! Ja väike Jõehobu astus kurvalt edasi. Üks väike Jõehobu. Üksik-üksildane. Täiesti üksik.

Edasi olid kanapojad. Viisteist udusulgpehmet tibu, kel oli lihtsalt väga hea olla! Nad piiksusid nii üksmeelselt ja nokkisid nii üksmeelselt ja keksisid nii üks-

meelselt ja kargasid nii üksmeelselt ja nii üksmeelselt proovisid lennata! Kõik nii üksmeelselt! Aga viisteist väikest jõehobu... Missugune müdin ja madin ja kõmin ja trampimine!... Ja te ju saate aru...

Aga kõrval trepi peal mängisid neli kassipoega. Kõigest ainult neli. Aga neli väikest jõehobu... ükskõik. Ükskõik, sest missugune müdin see ikkagi on! Ja madin! Ja trampimine! Oijaa... Ja väike Jõehobu astus edasi. Üks väike Jõehobu. Üksik-üksildane. Täiesti üksik. Sest et kaks väikest jõehobu — see... Seda ei tea ju! Seda tuleb proovida!

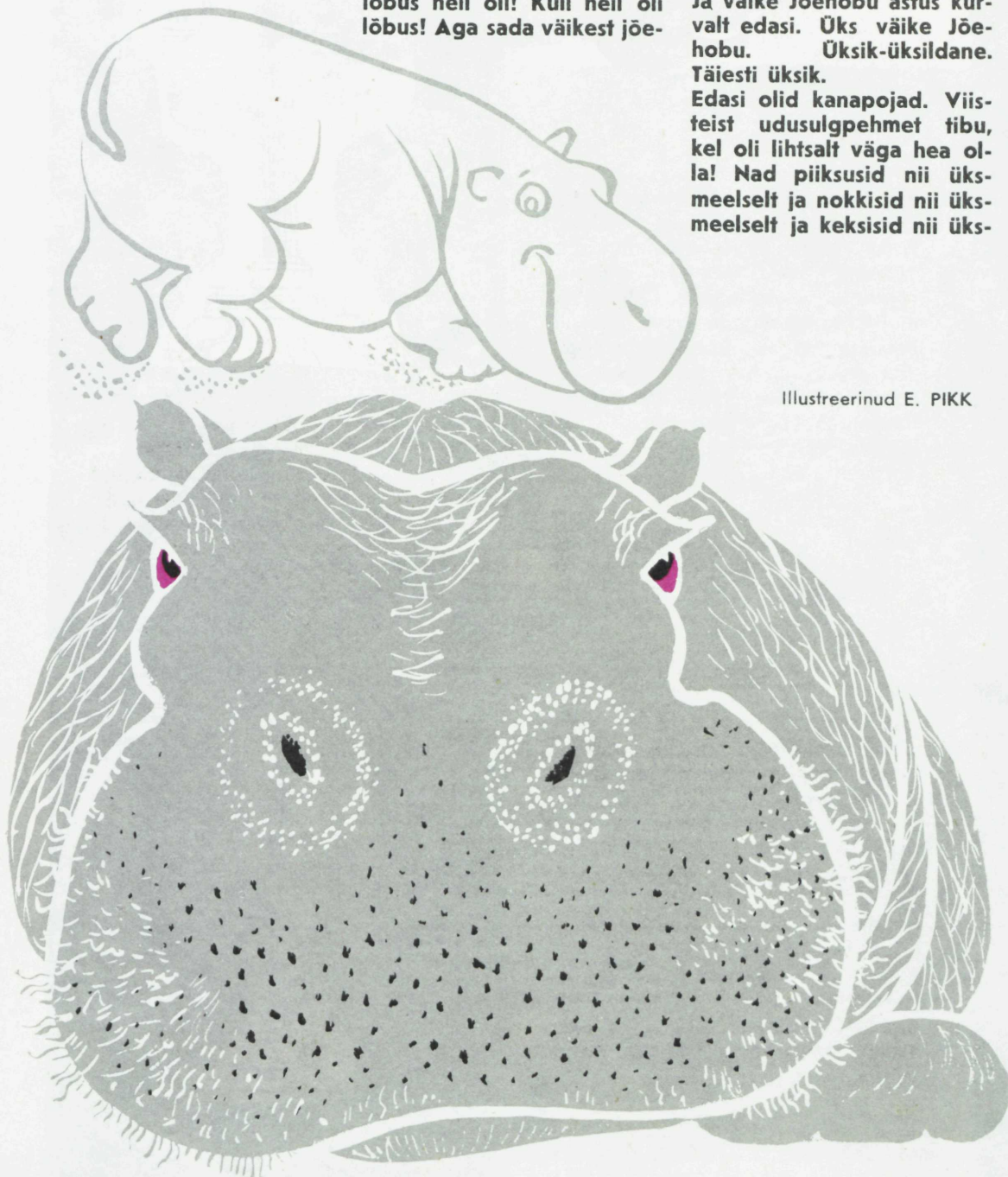
Ja just siis ilmus veel üks väike Jõehobu! Üksik-üksildane. Täiesti üksik. Aga üks väike Jõehobu ja üks väike Jõehobu — see on ju kaks väikest Jõehobu!

Aga kui on kaks, kõigest ainult kaks — see, tuleb välja, on hea! Nii hea, nii hea, et lihtsalt suurepärane! Ja sealjuures on päris-päris vaikne! Ainult vahetevahel, ainult üsna-üsna harva, vahest nii kõigest seitse korda nädalas on müdin ja madin ja kõmin ja trampimine

ja kära
ja lärm
ja juuksed tõusevad püsti!
Ja välg ja müristamine!

Ja maavärisemine!
AGA SEE ON NII SUUREPÄRANE!

Tõlkinud IMME VIIDALEPP

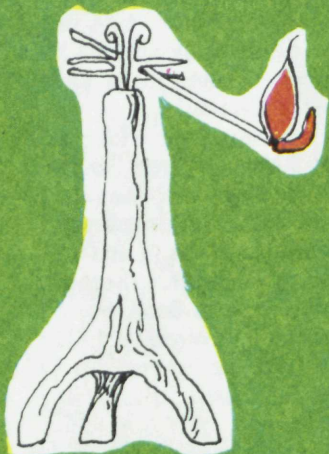

Illustreerinud E. PIKK

LAMP

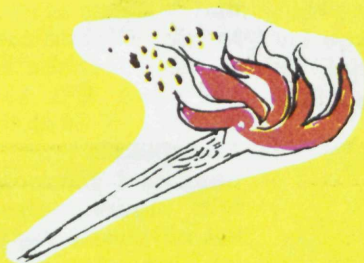

Ürginimese kaljukoopas või oks-
test onnis põles lõke. Põlevad
raod andsid soojust ja ühtlasi val-
gust. Kuid ürginimene leiutas ka
kõige esimese lambi.
Prantsusmaal leiti ühest kaljukoo-
past liivakivist välja tahatud kau-
sike. Selle põhi oli kaetud tahma-
korruga. Uurimisel selgus, et koo-
pa valgustamiseks oli ürginimene
põletanud kausikeses loomarasva.

Igivanaks valgusallikaks oli ahju-
praku või pilakusse pistetud lee-
gitsev puulaast — peerg. [Pilak
on kolmejalgne puupostike, mille
küljes asub peeru kinnitamiseks
raudklamber.] Meie vanavana-
emade noorusajal leidus veel nii
mõnigi talutare, kus valgustuseks
põletati peerge.

PÕLEB

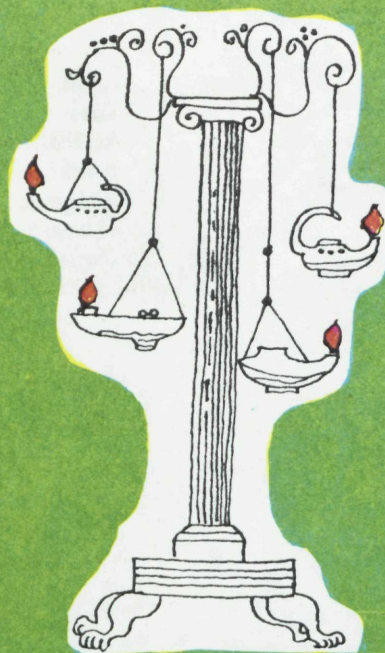
Kui kepi ümber mässitud takku
immutada tõrvaga ning seejärel
katta vaigu või rasvaga ning siis
süüdata, saab heledalt põleva
tõrviku. Nendega valgustati
muistsete kuningate losse. Räägi-
takse kuningast, kelle õhtusöögi
ajal seisis ümber laua kaksteist
teenrit, hoides käes lõõmavaid
tulelonte. Kogu lossisaal oli täis
kibedat tõrvavingu.

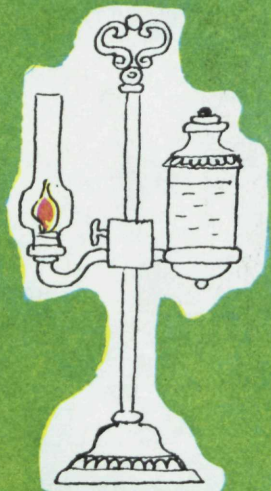
Vanaaegses Kreekas ja Roomas
olid kastmekannu moodi lambid.
Need vooliti savist ja kaeti
pronksilustustega. Kannus oli
taimeõli. Kannu ühest otsast ula-
tus välja villane lõng — taht, tei-
ses otsas asus kõrv, millest lampi
kanti.

Kannlampe kasutati paljude inim-
põlvede jooksul. Hiljem ei olnud
need nii ilusad kui kreeka või
rooma lambid.

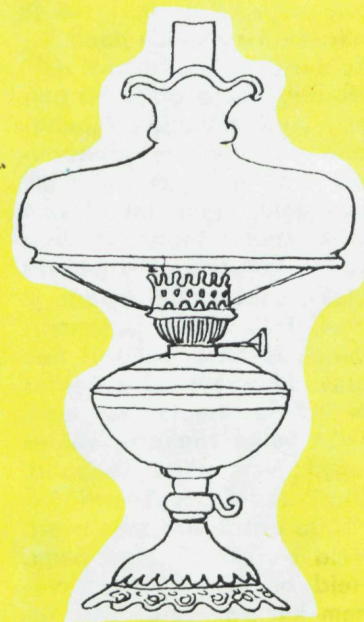
Kui taheti rohkem valgust, riputa-
ti mitu lampi kõrge kantava aluse
külge.

Taht ümbritsetakse paksult sula-
rasva või -vahaga. Kui rasv või
vaha on hangunud, on ka küünal
valmis. Oli aeg, mil ülikute losse
valgustati piduõhtutel sadade
põlevate vahaküünaltega. Käsi-
töölised ja talupojad pidid läbi
ajama ainult ühe praksuva ning
suitseva rasvaküünlaga.

Esimese õililambi leiutas rohkem
kui 400 aasta eest kuulus itaalia
kunstnik ja teadusemees Leonar-
do da Vinci. Möödus paarsada
aastat ja keegi prantsuse apteeker
meisterdas da Vinci lambile peale
klaastoru. Seda lampi kutsuti ap-
teekri nime järgi kånkeeks. Um-
bes saja aasta eest võeti kasutu-

sele petrooleumilamp. Paljud lei-
dudid täiustasid petrooleumilam-
pe, kuni need said niisuguse kuju,
nagu pildil näed.

Elektrilampe hakati linnades laial-
daselt kasutama alles 40 aasta
eest. Igasse talumajja jõudis meil
elektrivalgustus alles pärast Suurt
Isamaasõda. Viimasel ajal valgus-
tavad linnatänavaid, tehase- ja
eluruume ka helendavad klaasto-
rud — päevavalguslambid.

PINGVIINID

ADOLF RAMMO

Poiss valgele laualinale
riffa sammuma seab
plastiliinist pingviine.

Ja juti ta nösuninale
pihupesaga veab,
juba linalgi musti kriime.

Kuid väljas käib vallatu
tuisuhelveste mäng,
pole valgusel otsa ega aru.

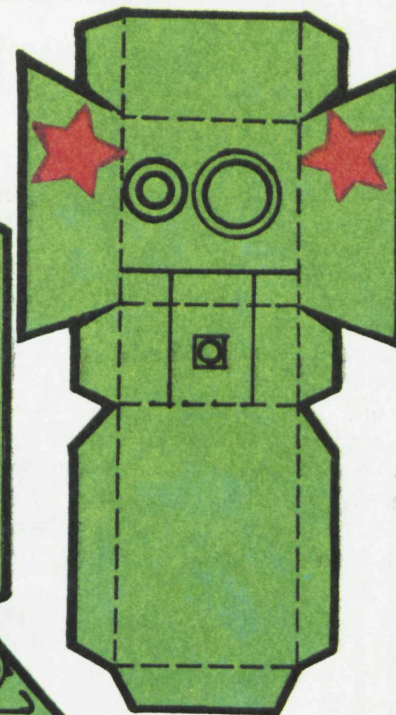
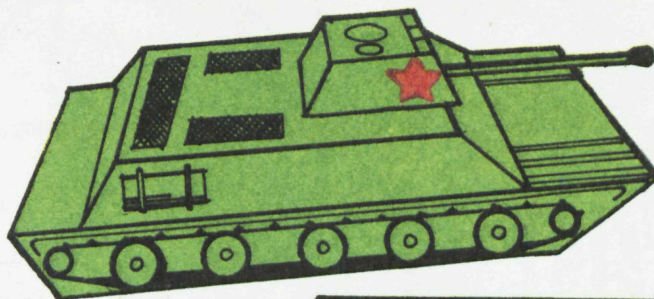
Ja lumme on tallatud
sügav rada kui säng,
magab kaev nagu vana karu.

Ja hops,
hops,
hops

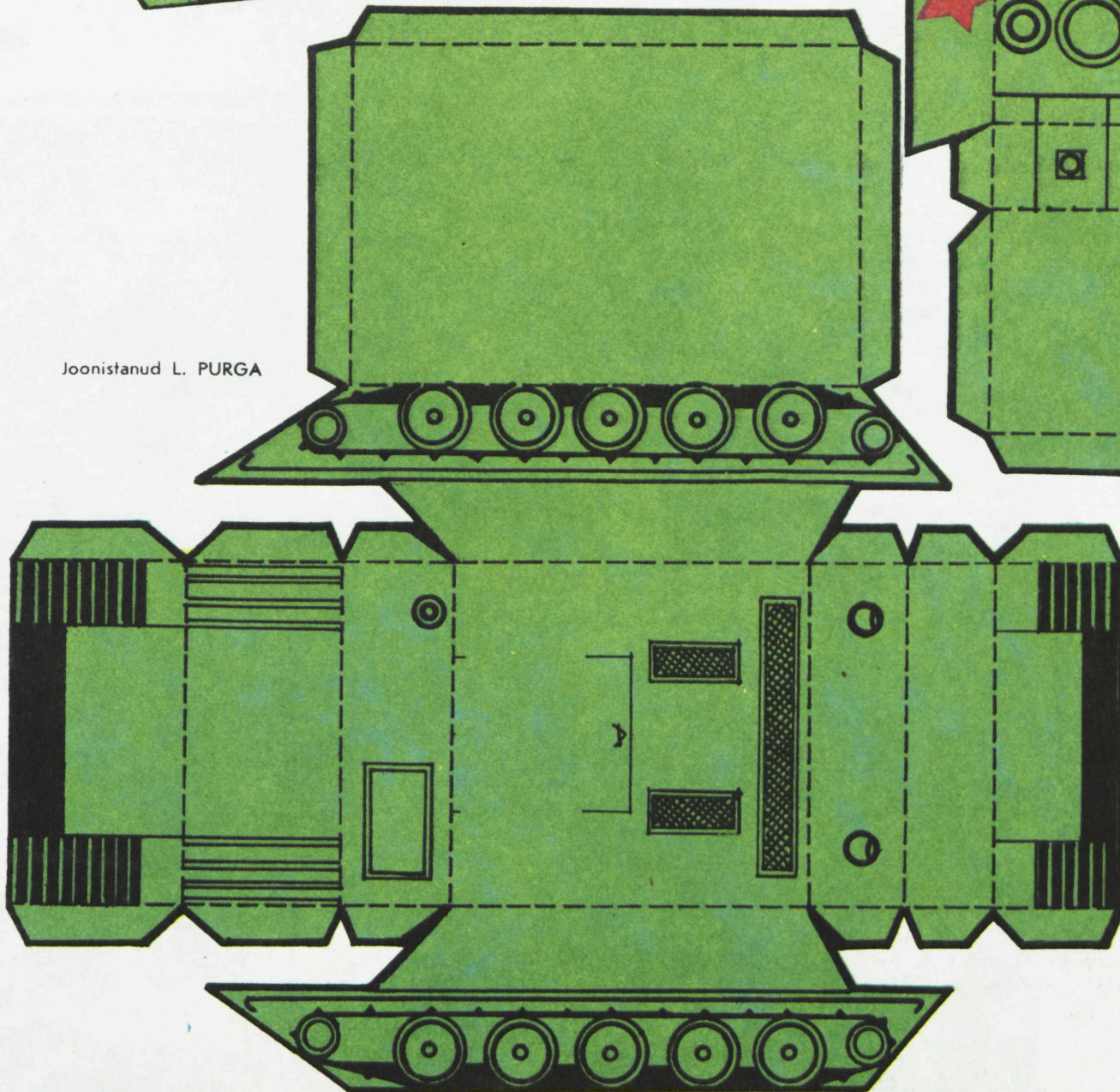
pingviinid... pingviinid nüüd
maha hüppavad reas,
sammud laua pealt õue seavad.

Viib mängijat kaasa kutsuv hüüd,
ja neid plaane, mis peas,
üksnes lahkujad ise teavad.

SEDA KOLLAST JOONT MÕDDA LÕIKA VÄLJA KÕRVALOLEV KÄSITÖÖLEHT

Joonistanud L. PURGA

TANK

Tanki pinnalaotused lõika äärjooni mööda välja, murra kriipsjoonte järgi kokku ja kleebi kinni. [Väga puhtalt saad kleepida kummiliimiga.] Kahuritoruks olgu puufikk. Tanki torni esiseinal on ringiga ruuduke. Sellelt kohalt torka läbi kahur. Nüüd liimi torn tanki kere peale nii, et selle tagumine serv jääks joonele A, ja sõjamasin ongi valmis.

MEIE RATSU

OJÄRS VÄCIETIS

Mina ja vend
ei tea veel õieti,
kuidas peab hüppama ratsu.

Meil on üks sõber
Kirovi tänavas,
see teab, kuidas hüppab ratsu.

Me võtame koos
ühe suure kasti
ja paneme sinna ratsu.

Ja siis me läheme
Kirovi tänavasse
ja võtame kaasa ratsu.

Sõber on kodus
ja viib meid tuppa —
minu ja venna ja ratsu.

Ta näitab kaua
ja räägib kaua,
kuidas peab hüppama ratsu.

Aga mul tuleb kogu aeg
šahh ja matt,
šahh ja matt.

Tõlkinud ITA SAKS

TEEME LAHTI POSTI- PAUNA!

KÜLMA KINGID

Külmapoisid, ehtesepad,
kaunistasid haavad, lepad.
Kuid ka kuusk on uhke saks —
kasukas tal soe ja paks.

Kena neiu saanud pännast,
rätik peas tal hõbehärmast.
Minagi sain kingitused —
uisutee ja punapõsed.

ÕNNE PAI,
Koikküla Algkooli õpilane

TRIIKIMAS

Keegi triigib, keegi triigib,
nii et pükstel sirged viigid.
Kui on pükstel sirged viigid,
siis ka poisil pole piinlik.

Aga kui on poisil piinlik,
siis pole pükstel ühtki viiki.
Kui pole pükstel ühtki viiki,
poiss on laisa poisi liiki.

PRIIT VÄRK,
L. Koidula nim. Pärnu 2. Keskkooli
IV b klassi õpilane

«Hambaarsti juures» — joonistanud 7-aastane TOIVO EENSALU Tallinnast.

KARUOTI UNETUND

Kui tuleb talv ja tuiskab lund,
on karuotil unetund.
Lumesulest padi tal,
magab karu metsa all.
Ei ta tea, et tuiskab lund. —
Tal on vaikne unetund.

PIRET PUKSING,
Tartu PK Harjutuskooli II klassi
õpilane

NALJALUGU

Ma nägin, et rosinad ujusid vees
ja kalad olid saia sees.
Ja lapsed söid lõvide jäätist
ja lõvid rohukasvu väetist.

MARJE TEDER,
Kiviõli 1. Keskkooli
II a klassi õpilane